

Učebné osnovy

Tvoria vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú z Inovovaného ŠVP (platný od 1.9.2015), reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Názov predmetu	Geografia
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Časový rozsah výučby i-ŠVP+ i-ŠkVP	1+0 hod týždenne, spolu 33 ročne hod
Ročník	siedmy
Škola	ZŠ Lehnice, Školská 840, 930 37 Lehnice
Stupeň vzdelania	ISCED 2
Motto I-Školského vzdelávacieho programu	Naše storočie bude také, ako si preň vychováme naše deti.
Dĺžka štúdia	5 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovacia jazyk	slovenský jazyk

UO sú totožné so vzdelávacím štandardom i-ŠVP pre príslušný vzdelávací predmet.

<https://www.minedu.sk/data/att/7530.pdf>

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Pomáha správne pochopiť podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť.

Základnou zručnosťou, rozvíjanou v geografii, je práca s mapovými podkladmi v tlačenej a digitálnej podobe. Vedieť mapu vyhľadať, čítať, pracovať s ňou, analyzovať jej obsah a interpretovať ho, orientovať sa v nej a podľa nej v neznámom prostredí, tvoria základ geografického myslenia a vzdelávania.

Dôkladné poznanie Zeme je nevyhnutnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je osobité. Od iných sa odlišuje typickým podnebím, rastlinstvom, živočíšstvom, ale aj obyvateľmi s vlastným jazykom, kultúrou a spôsobom života. Tolerancia žiakov k inakosti predpokladá pochopenie podstaty príčin rôznorodosti a rozmanitosti jednotlivých krajín. Vyžaduje úctu k princípom demokracie a občianskej slobody, ktorých nerešpektovanie môže viesť k vojnovým konfliktom a globálnym katastrofám. Geografia zohráva v tomto smere nezastupiteľnú úlohu. Zdôrazňuje súvislosti a nie vždy jasnú prepojenosť príčin s dôsledkami. Formuje osobnosť mladého človeka upozorňovaním na podobnosť, ale aj zvláštnosti popisovaných regiónov, ktoré porovnáva so Slovenskom, pričom poukazuje na jeho jedinečnosť v kontexte Európy, či sveta

CIELE PREDMETU

Žiaci

- vyhľadajú, porovnajú, posúdia pravdivosť a zhodnotia dostupné informácie o krajine z rôznych informačných zdrojov,
- prezentujú informácie o krajine v rôznych podobách (grafy, tabuľky, schémy, diagramy, fotografie, filmy a pod.),
- interpretujú mapy rôzneho druhu v digitálnej aj tlačenej podobe,
- zdôvodnia rôznorodosť prírodných podmienok na Zemi a ich vplyv na život človeka,
- zaujmú postoj k najväčším problémom ľudstva a ponúknu vhodné riešenia,
- pochopia zložitosť krajiny a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zložiek.

Kompetencie

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Považuje sa za ne súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak

správne skombinovať a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny.

A. Základné predmetové kompetencie

- orientovať sa na mape – automapa, internetová mapa, turistická mapa, tematická mapa
- vedieť čítať a interpretovať údaje z máp, plánov a iných zdrojov

B. Komunikatívne a sociálno-interakčné kompetencie

- Pri vyučovaní geografie sa veľký dôraz kladie na literatúru ako zdroj, nielen učebnice, ale aj odborné a populárno-vedecké časopisy, ktoré prinášajú aktuálne informácie. Podporujeme tým potrebu čítania u žiakov, správne porozumenie prečítaného a spracovaní, interpretáciu. Prvotné rozvíjanie čítania a interpretácie obrázkov, fotografií, grafov, tabuliek, prierezov, schém a diagramov považujem za základné vyjadrovacie prostriedky geografie.
- V obsahu geografie sa snažíme o integráciu a súborný pohľad na poznatky získané v spoločenských či prírodovedných disciplínach. Vytvoriť ich prepojenie tak, aby vznikol komplexný obraz o regiónoch v rôznych častiach sveta.

C. Interpersonálne a intrapersonálne kompetencie

- Hľadať odpovede na otázky, zdôvodňovať, uvažovať, hodnotiť, pracovať so zdrojmi jednotlivo i v skupinách.
- Schopnosť objavovať, vyhľadávať informácie, prezentovať, vysvetľovať na základe príkladov. Ich praktické využitie v bežnom živote a schopnosť vyhľadať a použiť ich pre praktické potreby (textové a dátové zdroje v tlačenej či digitálnej podobe). Kultúrne kompetencie rozšíriť prostredníctvom poznania rôznych kultúr na celom svete.
- Geografia učí vážiť si a akceptovať iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, venuje sa ľudovej kultúre a kultúrnym tradíciám. Kultúrne pamiatky sú súčasťou obsahu regionálnej geografie.

D. Poznávacie a rečové kompetencie

a. Tvorivé zručnosti

- Rozvíjanie podnikateľských zručností žiaci získajú spracúvaním projektov. Žiaci sa naučia riadiť projekty, ako sú napr. modelové cestovné kancelárie, projekty na inventarizáciu predpokladov rozvoja regiónov a pod.
- Schopnosti a zručnosti získané štúdiom geografie využiť pri oddychových aktivitách (cestovaní, rekreácii a i.).

b. Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

- Poznatky fyzickej geografie sú z oblasti prírodných charakteristík Zeme. Získané informácie využije žiak pri správnom pochopení vzniku a vývoji hlavných povrchových tvarov, pri porovnávaní a využívaní nerovností zemského povrchu napríklad i turistike, ale aj pri rozhodovaní umiestňovaní aktivít v rozvoji regiónov – dopravných sietí, prípadne ťažbe nerastných surovín. Poznať vplyv a účinok vnútorných a vonkajších síl, ktoré pôsobia na povrch Zeme umožnia ľuďom chrániť sa pred živelnými pohromami. To isté platí aj pri poznaní zákonitostí počasia v rôznych podnebných oblastiach sveta.
- V oblasti humánnej geografie porozumieť premenám v krajine, ktoré podmieňuje človek (vrátane kultúrnych aspektov). Zhodnotiť perspektívy rozvoja pre budúcnosť (vývoj počtu obyvateľstva, rozvoja sídel, hospodárstva a i.).

OBSAH A TÉMY

Vzdelávací obsah 7. ročníka je v nadväznosti na uvedené v inovovanom Štátnom vzdelávacom programe rozdelený do týchto tematických celkov:

- Európa náš svetadiel
- Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem -Európa
- Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu Európa a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)
- Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne
- Starý svet? – projekt o Európe, EÚ

Prierezové témy:

Z prierezových tém sú integrované *Enviromentálna výchova* (napr. pochopenie základných prírodných zákonitostí, podmienky života, ľudské aktivity a problémy životného prostredia), *Multikultúrna výchova* (ľudské vzťahy – rôzne spôsoby života, kultúrna diferenciacia), ako aj *Tvorba projektu a prezentačné zručnosti*. Odporúčania Pedagogicko- organizačných pokynov sú rozpracované v štandardoch a tematických plánoch predmetu. Realizácia vyučovania geografie prebieha jednak v kmeňových triedach, jednak v počítačových učebniach. V špecifických prípadoch sa výučba uskutočňuje mimo priestorov školy (exkurzie, vychádzky). V rámci vyučovacieho procesu bola zaradená aj Národná stratégia pre globálne vzdelávanie pre roky 2012-2016, ktorú prijala Vláda SR, prostredníctvom príručiek vydaných OZ Človek v ohrození.

POŽIADAVKY NA VÝSTUP

Požadovaný výstup žiakov z geografie v 7. ročníku je zameraný na rozvíjanie funkčnej gramotnosti v oblastiach:

- čitateľskej gramotnosti - čítať s porozumením odborný text, vyberať z neho informácie, triediť ich, využívať, prezentovať,
- získať údaje z nesúvislých textov - grafov, diagramov, máp, tabuliek, štatistických údajov,
- čítať obrázky, rozvíjať vizuálnu gramotnosť.
- prírodovednej gramotnosti v témach, ktoré sú zamerané na prírodnú časť geografie - pôjde najmä o vysvetľovanie vzniku a procesu prírodných dejov v jednotlivých oblastiach sveta,
- kultúrnej gramotnosti - získavanie informácií o rôznych kultúrach sveta a ich hodnotenie,
- matematická gramotnosť je spojená najmä so štatistikou, vyjadrením údajov humánnej geografie,
- mediálna gramotnosť sa rozvíja u žiakov najmä v častiach regionálnej geografie pri hodnotení vzťahov jednotlivých skupín obyvateľstva medzi sebou, v týchto častiach je potrebné sa zamerať na objektívne spracovávanie informácií.
- finančná gramotnosť sa rozvíja v častiach, ktoré sa zameriavajú na hospodárstvo a ekonomiku krajín, životnú úroveň obyvateľstva, medzinárodnú spoluprácu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vymedziť polohu a opísať pobrežie Európy z mapy (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány) („čítanie“ mapy), ✓ identifikovať na mape najväčšie pohoria a nížiny Európy, ✓ vysvetliť vplyv Severoatlantického prúdu a prevládajúceho západného prúdenia vzduchu na vznik podnebných pásem Európy, ✓ vymedziť podľa mapy povodia najväčších európskych riek a zaradiť ich do úmorií, ✓ zdôvodniť rozmiestnenie jednotlivých typov krajín na území Európy, ✓ vysvetliť výrazný vplyv ľadovcov na formovaní povrchu Európy, ✓ porovnať prírodné podmienky východnej Európy s ostatnými európskymi regiónmi, ✓ vysvetliť dôsledky dlhodobého vplyvu človeka na pôvodnú prírodnú krajinu v Európe, ✓ uviesť dva príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých krajinných pásmach Európy, žijúcich v jednotlivých krajinných pásmach Európy, 	<p>Škandinávsky polostrov, Pyrenejský polostrov, Apeninský polostrov, Balkánsky polostrov Britské ostrovy, Island, Sicília, Korzika, Sardínia Stredozemné more, Severné more, Čierne more, Baltské more, Kaspické more Lamanšský prieliv, Gibraltársky prieliv, Atlantický oceán nultý poludník, severný polárny kruh Alpy, Pyreneje, Karpaty, Apeniny, Škandinávske vrchy, Ural, Mont Blanc, Etna Východoeurópska nížina, Panónska panva povodie, úmorie, rozvodie Volga, Odra, Dunaj, Rýn, Labe kontinentalita ľadovec podnebné pásma typy krajín</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ zhrnúť dôvody starnutia obyvateľov Európy, 	<p>Moskva, Paríž, Londýn, Berlín, Rím</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Európy, ✓ zdôvodniť náboženskú a národnostnú rôznorodosť obyvateľov Európy, ✓ vysvetliť pojem štruktúra obyvateľstva, ✓ zdôvodniť nízky podiel obyvateľov zamestnaných v poľnohospodárstve, ✓ vysvetliť príčiny vysokého stupňa urbanizácie Európy, ✓ v obsahu tematickej mapy rozlíšiť štyri najľudnatejšie oblasti Európy a všetky mestá s viac ako miliónom obyvateľov („čítanie“ mapy), ✓ porovnať hospodársku vyspelosť a štruktúru priemyslu piatich rozlohou najväčších štátov Európy, ✓ na konkrétnych príkladoch vysvetliť význam EÚ, ✓ zaujať postoj k dvom závažným problémom Európy, ✓ zdôvodniť zaradenie štyroch pamiatok Európy do Zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape, ✓ zhodnotiť výnimočnosť postavenia Nemecka (Francúzska, Spojeného kráľovstva, Ruska) v Európe a vo svete, ✓ rozlíšiť na mape jednotlivé oblasti Európy a uviesť dôvody ich vyčlenenia, ✓ usporiadať podľa rozlohy a počtu obyvateľov tri najväčšie štáty Európy, ✓ vystihnúť tri spoločné a tri rozdielne črty štátov v jednotlivých oblastiach Európy. 	<p>rozmiestnenie obyvateľstva, hustota zaľudnenia štruktúra obyvateľstva, národnostné zloženie, náboženské zloženie hospodárstvo, nerastné suroviny problémy Európy oblasti Európy Česko Poľsko Nemecko Francúzsko Spojené kráľovstvo Švédsko Taliansko Rusko pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO</p>
---	---

METÓDY A FORMY PRÁCE – STRATÉGIE VYUČOVANIA

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy a postupy	Formy práce
<ul style="list-style-type: none"> ✚ Európa náš svetadiel ✚ Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem –Európa ✚ Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu Európa a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou) ✚ Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne ✚ Starý svet? – projekt o Európe, EÚ 	<p>Práca s mapou, metódy skupinovej práce. motivačné rozprávanie, tvorba projektov, práca s mapou, využitie IKT, cinquain, brainstorming, zhľukovanie, tvorivé písanie, akrostich.</p>	<p>Práca vo dvojiciach Skupinová práca Samostatná práca Prezentácia projektu Kooperatívne učenie</p>

UČEBNÉ ZDROJE

- učebnica geografie pre 8. ročník ZŠ,
- pracovný zošit „Hravá geografia“ pre 8. ročník ZŠ,
- Školský zemepisný atlas,
- Zemepisný atlas sveta

Ďalšie zdroje:

- internet,
- zemepisné encyklopédie,
- odborné časopisy, vedecko- populárne časopisy.
- Sedemdesiat divov sveta, Slovart,
- Najkrajšie miesta na Zemi, Slovart

HODNOTENIE PREDMETU

Hodnotenie úrovne vedomostí a zručností sa realizuje na základe Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov. Kontrola a hodnotenie žiakov bude prebiehať nasledovne:

Predmet kontroly: dosiahnuté vedomosti, zručnosti a poznatky stanovené výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu.

Spôsoby hodnotenia: slovné hodnotenie, klasifikácia známku, sebahodnotenie žiaka, pochvala

Formy hodnotenia: kontrolné práce, testy, krátke previerky, ústna odpoveď, aktivita žiaka (samostatná práca), projekty, referáty

Písomné práce a krátke previerky

Čas potrebný na vypracovanie písomných prác – testov, previerok je závislý od rozsahu a dôležitosti písomnej práce, previerky. Termíny písomných prác vyučujúci žiakom vopred oznámi, s výnimkou krátke previerok, ktoré dokumentujú aktuálny stav pripravenosti žiaka na príslušnú vyučovaciu hodinu. Ak sa žiak z dôvodu absencie nezúčastní písomnej práce, písomnú prácu bude absolvovať na najbližšej vyučovacej hodine, a to z dôvodu, že o písomnej práci vedel v časovom predstihu. Počet písomných prác za klasifikačné obdobie je závislý od náročnosti a rozsahu učiva. Otázky budú mať bodové hodnoty, výsledky sa budú hodnotiť známku (stupeň 1-5) podľa počtu bodov za správne odpovede. Časový rozsah testu/previerky: 15–20 min.

Ústne odpovede

Žiak by mal absolvovať minimálne 1 ústnu odpoveď z jednotlivých prebratých tém za 1 klasifikačné obdobie (1 polrok). Termíny ústnych odpovedí vyučujúci vopred neoznamuje. Žiak bude hodnotený známku (stupeň 1- 5) podľa presnosti, plynulosti, istoty vo vyjadrovaní k danej téme, úrovne zvládnutia učiva (systematická príprava na vyučovanie geografie), nevynímajúc prácu s mapou v rámci predmetu geografia. Časový rozsah odpovede: 5 – 10 minút.

Doplňujúce hodnotenie

Projekty

Projekty žiakov sú hodnotené klasifikačnými stupňami 1-5. Predmetom hodnotenia je samostatný a korektný verbálny prejav žiaka, fantázia a nápaditosť. Minimálny počet projektov za jeden školský rok je jeden, maximálny počet dva. Doplnujúce hodnotenie za referáty a projekty má žiakom pomôcť pri celkovom polročnom/koncoročnom hodnotení príslušného predmetu. Prostredníctvom projektov majú žiaci možnosť nielen zosumarizovať osvojené poznatky, ale najmä efektívne prepojiť nadobudnuté vedomosti so životom v praxi.

Aktivita žiaka

Aktivita žiaka je hodnotená počas celého školského roka slovnou, ako i písomne – známku. Žiak má v rámci vyučovania geografie priestor a možnosť prejavovať svoju aktivitu, a to v podobe ústnej, či písomnej.

Celkové hodnotenie:

Výsledné hodnotenie žiaka bude súhrnom vyššie uvedených kritérií. Výsledná známka **nebude** získaná aritmetickým priemerom priebežných známok, ale bude odzrkadľovať prácu žiaka počas celého školského roka.

Hodnotiacia škála:

- 100 – 91 % 1 (výborný)
- 90 – 76 % 2 (chválitebný)
- 75 – 51 % 3 (dobrý)
- 50 – 26 % 4 (dostatočný)
- < 26 % 5 (nedostatočný)